

Nr 890

Av herr **Sundman**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till folkbibliotek.

(Lika lydande med motion nr 752 i Första kammaren)

Av statsverkspropositionen framgår att bidragen till utvecklingsverksamhet inom folkbiblioteksväsendet har haft en mycket gynnsam inverkan på höjningen av biblioteksstandarden inom de kommunala enheter som erhållit sådant utvecklingsbidrag.

Enligt de bestämmelser om bidrag till denna utvecklingsverksamhet som meddelats i beslut den 8 oktober 1965 kan bidrag utgå under en tid av längst fem år och utgöra högst 50 procent av kostnaderna för en allmän höjning av biblioteksstandarden inom ett kommunblock. Tilldelningen av bidrag skall grunda sig på en långsiktig utvecklingsplan, som görs upp i samråd med skolöverstyrelsen.

Intresset för att få bidrag ökar, och ett stort antal kommunblock har ansökt eller väntas inom nära framtid ansöka om bidrag. Under hänvisning till att det statliga bidraget till ett tiotal bibliotek upphör vid utgången av år 1970 har departementschefen emellertid ansett att nya bidragsbehov kan tillgodoses inom en oförändrad medelsram. Departementschefen har vidare ingen erinran mot ett genomförande av det redovisade försöket med biblioteksverksamhet i ett antal glesbygdskommuner i Jämtlands län, om detta är möjligt inom ramen för tillgängliga medel.

Redovisningen av skolöverstyrelsens framställning visar att i runt tal 30 kommuner antingen redan presterat färdiga utvecklingsplaner eller hade utredningar på gång. Inom en oförändrad medelsanvisning kan alltså endast en mindre del av den planerade upprustningen genomföras. Det är naturligt att detta kommer att ha en dämpande effekt på kommunernas benägenhet att göra insatser för en upprustning av den lokala biblioteksverksamheten, dokumenterad i utredningar som förutsatt i många fall högst betydande tillskott av kommunala medel. En förutsättning för en realistisk långtidsplanering för kommunerna är en viss säkerhet beträffande den statliga bidragsgivningen, och därför har SÖ garanterat minst det belopp som utgått under första utvecklingsåret och eftersträvat att vid ökade kommunala bidrag höja sitt bidrag i motsvarande mån. Med den tillströmning av ansökningar om utvecklingsbidrag som för närvarande föreligger innebär en oförändrad medelsram att en kommun som erhållit bidrag för t. ex. det första utvecklingsåret inte kan räkna med att få detta förhöjt, även om kommunens egna kostnader i enlighet med uppgjord plan under de följande åren kommer att stiga avsevärt.

Att för flera år låsa det statliga bidraget till samma nivå som det första året är från kommunal synpunkt orimligt, dels med hänsyn till den fortgående penning-

värdeförändringen, lönerörelser m. m., dels på grund av svårigheten att exakt förutse medelsbehovet under hela utvecklingsperioden. Den effekt som utvecklingsbidraget får innebär i de flesta fall att kommunen för att följa upp planen tvingas utöka sina insatser kvantitativt och kvalitativt. I realiteten kommer alltså som regel en avtrappning av de statliga insatserna att inträda redan fr. o. m. det andra året på grund av den uppkomna köbildningen för erhållande av bidrag inför kommunsammanläggningar. Den nuvarande bidragsprincipen leder sålunda till en successiv urholkning av det statliga åtagandet.

Bidragsbestämmelserna bör därför ändras så att bidraget utgår med 50 procent av de verkliga utvecklingskostnaderna under de fyra första åren och med 25 procent under det femte året.

Ytterligare en omständighet bör beaktas. En upprustning av biblioteksverksamheten aktualiseras genom kommunsammanläggningarna. Som resultat av föregående års riksdagsbeslut kommer antalet sammanläggningar som genomförs fr. o. m. den 1 januari 1971 att bli avsevärt fler än man tidigare räknat med. Det föreligger alltså förutsättningar för ett betydligt ökat antal ansökningar om utvecklingsbidrag fr. o. m. kalenderåret 1971 än dem skolöverstyrelsen synbarligen räknat med.

Jag vill understryka bibliotekens betydelse för den ökade kulturspridningen, som enligt min mening bör kraftigt stimuleras. I detta sammanhang måste glesbygdens behov särskilt uppmärksammas. I detta avseende har utvecklingsplanerna för biblioteken haft en synnerligen gynnsam effekt, inte minst genom bokbussverksamhet och uppsökande verksamhet, bl. a. av allmänkulturell natur. För att fullfölja redan startad utvecklingsverksamhet och dessutom garantera en fortsatt utökning av antalet utvecklingsblock erfordras enligt min mening ytterligare 1 miljon kronor för budgetåret 1970/71.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte

I. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådana ändringar av gällande bestämmelser i fråga om bidraget till bibliotekens utvecklingsverksamhet att medel utgår med hälften av utvecklingskostnaderna under de fyra första åren och under det femte året minskas till en fjärdedel, samt

II. till *Bidrag till folkbibliotek* för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 7 515 000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1970

P. O. Sundman (cp)